JÁN MAZÁK
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2012. január 26.[1]

C-527/10. sz. ügy

ERSTE Bank Hungary Nyrt.
kontraMagyar Köztársaság,BCL Trading GmbHés
ERSTE Befektetési Zrt.

(A Legfelsőbb Bíróság [Magyarország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — Fizetésképtelenségi eljárások — Az 1346/2000/EK rendelet időbeli hatálya — Joghatóság — A fizetésképtelenségi eljárásból eredő és ahhoz szorosan kapcsolódó keresetek — Alkalmazandó jog — Harmadik felek dologi jogai — Előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlansága”

1. A Legfelsőbb Bíróság (Magyarország) által előterjesztett jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fizetésképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet[2] (a továbbiakban: rendelet) értelmezésére vonatkozik. Lényegében annak meghatározásáról van szó, hogy az említett rendelet 5. cikkének – harmadik személyeknek az adós fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban található vagyontárgyain fennálló dologi jogaira vonatkozó – (1) bekezdését abban az esetben is alkalmazni kell-e, ha az adós szóban forgó vagyontárgya olyan állam területén található, amely csupán a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően vált az Európai Unió tagállamává.

Jogi háttér

A csatlakozási okmány

2. A Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány[3] (a továbbiakban: csatlakozási okmány) 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A csatlakozás időpontjától kezdődően az eredeti szerződések rendelkezései és az intézmények, valamint az Európai Központi Bank által a csatlakozást megelőzően elfogadott jogi aktusok az új tagállamok számára kötelezőek, és az említett szerződésekben, illetve az ebben az okmányban megállapított feltételekkel alkalmazandók ezekben az államokban.”

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — HL L 160., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 191. o. Helyesbítés: HL 2006. L 234., 43. o.

3 — HL L 236., 33. o.

A rendelet

3. A fizetésképtelenségi eljárás megindítására joghatósággal rendelkező bíróság meghatározása céljából a rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A fizetésképtelenségi eljárás megindítására azon tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal, amelynek területén az adós fő érdekeltségei találhatók [helyesen: az adós fő érdekeltségeinek központja található]. Társaság vagy jogi személy esetén az ellenkező bizonyításáig a létesítő okirat szerinti székhelyet kell tekinteni a fő érdekeltségek központjának.

(2) Ha az adós fő érdekeltségeinek központja egy tagállam területén helyezkedik el, egy másik tagállam bírósága csak akkor rendelkezik hatáskörrel [helyesen: joghatósággal] az adós elleni fizetésképtelenségi eljárás megindítására, ha az adós telephellyel rendelkezik a másik tagállam területén belül is. Ennek az eljárásnak a hatásai az adós utóbbi tagállam területén található vagyontárgyaira korlátozódnak.”

4. A fizetésképtelenségi eljárásra alkalmazandó jog meghatározását illetően a rendelet 4. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben e rendelet eltérően nem rendelkezik, a fizetésképtelenségi eljárásra és joghatásaira annak a tagállamnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén az ilyen eljárást megindítják (a továbbiakban: az eljárás megindításának helye szerinti állam).”

5. A harmadik személyek dologi jogait illetően a rendelet 5. cikkének (1) bekezdése a következőt mondja ki:

„A fizetésképtelenségi eljárás megindítása nincs hatással a hitelezők vagy harmadik személyek dologi jogaira az adóshoz tartozó olyan materiális és immateriális, ingó és ingatlan vagyontárgyak tekintetében, amelyek az eljárás megindításának időpontjában egy másik tagállam területén találhatók, legyen szó akár meghatározott vagyontárgyakról, akár meghatározatlan, változó összetételű vagyontárgyak összességéről.”

6. A rendelet „A fizetésképtelenségi eljárás elismerése” címet viselő II. fejezetének részét képező 16. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 3. cikk alapján joghatósággal rendelkező tagállam bírósága által hozott, fizetésképtelenségi eljárást megindító határozatot az összes többi tagállamban attól kezdve el kell ismerni, amikor az hatályossá válik az eljárás megindításának helye szerinti államban.

[…]”

7. A rendelet 43. cikke tartalmazza a rendelet időbeli hatályára vonatkozó rendelkezéseket, ennek szövege pedig a következő:

„E rendelet rendelkezéseit csak a rendelet hatálybalépését követően megindított fizetésképtelenségi eljárásokra kell alkalmazni. A rendelet hatálybalépése előtt az adós által megtett cselekményeket a továbbiakban is azok a jogszabályok szabályozzák, amelyeket megtételük idején kellett alkalmazni ezekre a cselekményekre.”

8. A rendelet – 47. cikke értelmében – 2002. május 31-én lépett hatályba.

Az alapjogvita alapját képező tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

9. 1998. május 8-án a Postabank és Takarékpénztár Rt. (a továbbiakban: Postabank) két visszavonhatatlan, halasztott fizetésű akkreditívet nyitott 6 000 000 és 6 120 000 USD összegre a bécsi székhelyű BCL Trading GmbH (a továbbiakban: BCL Trading) javára.

10. A BCL Trading az akkreditívek alapján lehívható pénzkövetelését különböző bankokra engedményezte. A Postabank ezután az akkreditívek alapján tőle követelt összegek kifizetését azon az alapon tagadta meg, hogy a letéti jegyek hamisak voltak.

11. 2003. július 9-én a BCL Trading a tulajdonában lévő Postabank-részvényeket biztosítékul adta arra az esetre, ha a Postabanknak az akkreditívek alapján fizetést kellene teljesíteni legfeljebb 12 120 000 USD erejéig. Az említett részvények képezték az óvadék tárgyát.

12. Ezt követően a Postabank jogutódja, az ERSTE Bank Hungary Nyrt. (a továbbiakban: ERSTE Bank) egyezséget kötött az engedményes bankokkal, amely egyezség értelmében ez utóbbiak részére 7 850 000 USD-t fizet meg.

13. A BCL Trading ellen 2003. december 5-én Ausztriában fizetésképtelenségi eljárás indult, amelynek közzétételére 2004. február 4-én került sor.

14. A Postabanknak a BCL Trading tulajdonában lévő – a Postabank jogutódjaként az ERSTE Bank részvényeivel felváltott és biztosítékként felhasznált – részvényeit illetően a Legfelsőbb Bíróság 2005. december 6-án kelt részítéletében azon az alapon kötelezte a magyar államot ezeknek 1 516 450 200 HUF áron történő megvásárlására, hogy ez utóbbi meghatározó befolyással rendelkezik a Postabankban, ami – a magyar jog szerint – kötelezettséget teremt számára arra, hogy megszerezze a Postabank kisrészvényesek által eladásra kínált részvényeit. A magyar állam az érintett részvények megvásárlásával tett eleget kötelezettségének, a Legfelsőbb Bíróság által meghatározott összeget pedig bírósági letétbe helyezte.

15. Az ERSTE Bank 2006. január 27-én keresetet indított a Fővárosi Bíróságon a magyar állam mint elsőrendű alperes, a BCL Trading mint másodrendű alperes, valamint az ERSTE Befektetési Zrt. mint harmadrendű alperes ellen annak megállapítása iránt, hogy a bírósági letétbe helyezett összegen óvadéki joga áll fenn.

16. A Fővárosi Bíróság megszüntette a pert, miután megállapította, hogy Ausztriában a BCL Trading ellen fizetésképtelenségi eljárás indult, valamint hogy az osztrák csődtörvény kizárja a csődvagyonnal kapcsolatban a felszámolás alá került gazdálkodó szervezettel szembeni perindítás lehetőségét, ami teljes perzárlatot jelent.

17. Az ERSTE Bank fellebbezése folytán eljárt másodfokú bíróság, az Ítélőtábla az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta, és emlékeztetett arra, hogy a rendelet 4. cikkének (1) bekezdése értelmében a jelen ügyben az osztrák jogot kell alkalmazni, amely jog viszont kizárja az ilyen tárgyú peres eljárás megindításának lehetőségét.

18. Az ERSTE Bank felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Legfelsőbb Bíróságnál. A Legfelsőbb Bíróság úgy vélte, hogy a jelen jogvita elbírálásához a rendelet 5. cikke (1) bekezdésének értelmezése szükséges. Ezért úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A […] fizetésképtelenségi eljárásról [szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet] 5. cikkének (1) bekezdése irányadó-e egy olyan, a dologi jog (óvadék) fennállásával kapcsolatos polgári peres jogvitára, amikor az óvadékul szolgáló értékpapír, majd a helyébe lépő pénz fekvése szerinti ország a más tagállamban folyó fizetésképtelenségi eljárás megindulásakor még nem, de a keresetlevél benyújtásakor már az Európai Unió tagállama volt?”

19. Kiegészítésképpen hozzá kell fűzni, hogy az ERSTE Bank – az óvadéki jog megállapítása iránti kereseten túlmenően – a BCL Trading Magyarországon található vagyonára másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelmet is benyújtott. A Legfelsőbb Bíróság – miután a rendelet jelen ügyben való alkalmazhatóságát megállapította – a kérelmet azzal az indokolással utasította el, hogy az ERSTE Bank nem tudta igazolni, hogy a BCL Trading Magyarországon telephellyel rendelkezik.

Értékelés

20. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő információkból azt a következtetést lehet levonni, hogy az első és másodfokon eljáró magyar bíróságok az ERSTE Bank keresetét az általuk a rendelet – fizetésképtelenségi eljárásra és joghatásaira a fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállam joga *(lex concursus)* alkalmazásának általános elvét előíró – 4. cikke értelmében alkalmazott osztrák jog alapján utasították el.

21. Márpedig a felülvizsgálati kérelem tárgyában eljáró, kérdést előterjesztő bíróság a rendelet 5. cikke (1) bekezdésének esetleges alkalmazását irányozza elő, amely pedig – a rendelet (24) és (25) preambulumbekezdése értelmében – az általános elv alóli kivételt képez. Ugyanis a fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban található vagyontárgyakon fennálló dologi jogok tekintetében biztosított kivételről van szó.

22. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kételyeinek ad hangot arra vonatkozóan, hogy nem képezi-e a rendelet 5. cikke (1) bekezdése alkalmazásának akadályát az, hogy az adós vagyontárgya (a jelen esetben az ERSTE Bank BCL Trading tulajdonában lévő részvényei és az azok helyébe lépő készpénz) – amelyen harmadik felek dologi joggal (azaz az ERSTE Bank javára létesített óvadék) rendelkeznek – a fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállamtól (a jelen esetben az Osztrák Köztársaságtól) eltérő tagállam (a jelen esetben a Magyar Köztársaság) területén található, az érintett vagyontárgy elhelyezkedése szerinti állam pedig csupán a fizetésképtelenségi eljárás adós elleni megindítását követően vált az Unió tagjává.

23. Márpedig ez a tény nemcsak a rendelet említett rendelkezésének alkalmazhatóságát, hanem a rendeletnek a jelen ügyre történő időbeli alkalmazhatóságát is megkérdőjelezi. Következésképpen még a rendelet 5. cikke (1) bekezdésének alkalmazhatóságára vonatkozó kérdés vizsgálata előtt tisztázni kell a rendelet azon tagállamokban meglévő időbeli hatályát, amelyek a rendelet hatálybalépését követően váltak uniós tagállammá.

24. A rendelet időbeli hatályát annak 43. cikke szabályozza, amelynek értelmében annak rendelkezéseit csak a rendelet hatálybalépését követően megindított fizetésképtelenségi eljárásokra kell alkalmazni. A hatálybalépés időpontját könnyedén meg lehet határozni, mivel azt maga a rendelet kifejezetten előírja. A 47. cikk ezt 2002. május 31-ben állapítja meg.

25. A jelen ügyben a BCL Trading ellen 2003. december 5-én indult fizetésképtelenségi eljárás Ausztriában, amelynek közzétételére 2004. február 4-én került sor. Nem vitatott tehát, hogy ezt az eljárást 2002. május 31. után indították meg, következésképpen pedig erre az eljárásra a rendelet teljes egészében alkalmazandó.

26. Jóllehet ez az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő információkból nem tűnik ki kifejezetten, de mivel a BCL Trading székhelye Bécsben volt, a rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján feltételezhető, hogy az Ausztriában megindult fizetésképtelenségi eljárás olyan főeljárást képez, amely – a rendelet (12) preambulumbekezdése értelmében – egyetemes hatállyal rendelkezik, és amelynek célja az adós teljes vagyonának felölelése. E tekintetben azonban emlékeztetni kell arra, hogy az „adós teljes vagyona" kifejezésnek szükségszerűen kizárólag az adós azon vagyontárgyaira kell korlátozódnia, amelyek mindazon tagállamokban találhatók, amelyekben a rendelet alkalmazandó.[4]

27. Ez azt jelenti, hogy a fizetésképtelenségi eljárásnak a rendelet alapján Ausztriában történő megindítása nem érintette a BCL Trading azon vagyonát, amely Magyarországon helyezkedett el akkor, amikor az említett tagállam még nem volt uniós tagállam.

28. Változott-e azonban ez a helyzet a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozását, azaz 2004. május 1-jét követően? Meglátásom szerint erre a kérdésre igenlő választ kell adni, tekintettel a csatlakozási okmány 2. cikkének megfelelően Magyarországon alkalmazandóvá vált rendelet 16. cikke (1) bekezdésének a rendelet 17. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseivel együttesen értelmezett rendelkezéseire. A rendeletnek éppen ezek a rendelkezései azok, amelyek az adós valamely csatlakozó állam területén található vagyonának a fizetésképtelenségi főeljárással érintett vagyonával való folyamatos összevonását eredményezik.

29. A rendelet 16. cikkének (1) bekezdése valamennyi tagállamot arra kötelezi, hogy attól kezdve ismerjék el a fizetésképtelenségi eljárást megindító bármely határozatot, amikor az az eljárást megindító államban hatályossá válik, azzal a feltétellel, hogy az említett határozatot a rendelet 3. cikke alapján joghatósággal rendelkező tagállam valamely bírósága hozta. Az Európai Unióhoz a rendelet hatálybalépését követően csatlakozó tagállamokat illetően nyilvánvaló, hogy az említett kötelezettség – a csatlakozási okmány 2. cikke értelmében – csak az érintett államnak az Európai Unióhoz való csatlakozásától kezdődően állhat be.

30. Az eljárást megindító határozatot elfogadó bíróságnak a rendelet 3. cikke szerinti joghatóságára vonatkozó feltételt illetően meg kell jegyezni, hogy e tekintetben csekély a jelentősége annak, hogy a fizetésképtelenségi eljárást megindító határozat elfogadásának időpontjában már az Európai Unió tagállama volt-e az az állam, amelyben az eljárást megindító határozatot el kell ismerni.

31. Márpedig a rendelet 16. cikke (1) bekezdésének a csatlakozási okmány 2. cikkével együttes olvasatából következik, hogy az Európai Unióhoz a rendelet hatálybalépését követően csatlakozó tagállam az Európai Unióhoz való csatlakozásától kezdve köteles elismerni a fizetésképtelenségi eljárást megindító határozatokat akkor, ha azt a rendelet 3. cikke alapján joghatósággal rendelkező valamely bíróság hozta. Következésképpen valamely állam Európai Unióhoz való csatlakozásának időpontjától kezdődően a rendelet 3. cikke alapján joghatósággal rendelkező valamely tagállam bírósága által elfogadott, a fizetésképtelenségi eljárást megindító határozat a rendelet 17. cikke (1) bekezdésének megfelelően az érintett új tagállamban ugyanazzal a joghatással rendelkezik, mint az eljárást megindító állam jogszabályai szerint.

4 — Lásd ebben az értelemben a C-341/04. sz. Eurofood IFSC ügyben 2006. május 2-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-3813. o.) 28. pontját, a C-444/07. sz. MG Probud Gdynia ügyben 2010. január 21-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-417. o.) 22. pontját, valamint a C-112/10. sz. Zaza Retail ügyben 2011. november 17-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-11525. o.) 17. pontját.

32. Ezt a kérdést illetően meg kell jegyezni, hogy a rendelet (22) preambulumbekezdésének megfelelően a fizetésképtelenségi eljárást megindító határozatok automatikus elismeréséről van szó. Amint azt a Bíróság már kimondta, a kölcsönös bizalom elve tette lehetővé tagállamok számára, hogy a fizetésképtelenségi eljárások keretében hozott határozatok elismerésének és végrehajtásának egyszerűsített mechanizmusa érdekében feladják az elismerésre és a végrehajtásra vonatkozó belső szabályokat. [5]

33. Visszatérve a jelen ügyhöz, meg kell ismételni, hogy az ERSTE Bank a bírósági letétbe helyezett összegen fennálló óvadéki jog megállapítása iránti keresetét a magyar bírósághoz 2006. január 27-én – azaz Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozását követően – nyújtotta be. A fentiekből következik, hogy ebben az időpontban nem lehetett figyelmen kívül hagyni a BCL Trading ellen Ausztriában megindított fizetésképtelenségi eljárás meglétét, a fizetésképtelenségi eljárást megindító határozatnak a rendelet 16. cikkének (1) bekezdésében előírt automatikus elismerése értelmében, amely rendelet Magyarországon annak az Európai Unióhoz való csatlakozásától kezdődően vált alkalmazandóvá. Következésképpen a rendelet 17. cikke (1) bekezdésének megfelelően az osztrák bíróság által elfogadott, fizetésképtelenségi eljárást megindító határozat Magyarországon ugyanazzal a joghatással rendelkezett, mint az osztrák jogszabályok szerint.

34. Mivel az ERSTE Bank által benyújtott kereset olyan jogi személy vagyonára vonatkozott, amely ellen valamely másik tagállamban már fizetésképtelenségi eljárás volt folyamatban, továbbá mivel az osztrák bíróság fizetésképtelenségi eljárást megindító határozatát Magyarországon el kellene ismerni, a magyar bíróságok feladata volt a rendeletben szereplő eljárási szabályok alkalmazása. Ez azt jelenti, hogy az ERSTE Bank keresetével kapcsolatban eljáró bíróságnak elsősorban a joghatóságát kellett vizsgálnia, másodsorban pedig a rendelet alapján az alkalmazandó jogot meghatároznia.

35. A bíróság joghatóságának vizsgálatát illetően a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatalra utaló határozatában jelezte, hogy szükség van a rendelet 5. cikke (1) bekezdésének értelmezésére annak meghatározása céljából, hogy a magyar bíróságok joghatósággal rendelkeznek-e az ERSTE Bank keresetének elbírálására.

36. Márpedig a rendelet 5. cikkének (1) bekezdése nem a bíróság joghatóságára vonatkozik. Az említett rendelkezés nem foglalkozik a fizetésképtelenségi eljárás eredményeként esetlegesen felmerülő joghatósági összeütközéssel. Az említett rendelkezésben kimondott szabály – a fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállam joga alkalmazásának az említett rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében megállapított általános elve alóli kivétel formájában – kollíziós szabályt képez.

37. Ily módon nyilvánvalóan kitűnik, hogy a rendelet 5. cikkének (1) bekezdése nem segíti elő az ERSTE Bank keresetének elbírálására felhívott magyar bíróságok joghatóságának vizsgálatát.

38. E tekintetben azonban pontosítani kell, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem a magyar bíróságok joghatóságának értékelése céljából terjesztette elő a kérdést előzetes döntéshozatalra. Inkább úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság abból indul ki, hogy az alkalmazandó jogot kell meghatároznia annak érdekében, hogy az ERSTE Bank által benyújtott kereset elbírálása céljából saját joghatóságát vizsgálni tudja.

39. Márpedig a fentiekben már kifejtetteknek megfelelően, az ilyen keresettel kapcsolatban eljáró bíróságnak mindenekelőtt saját joghatóságát kell vizsgálnia. Ehhez az említett bíróságnak a rendelet 3. cikkének (1) bekezdését kell alapul vennie, annak ellenére, hogy ez a rendelkezés csupán a fizetésképtelenségi eljárás megindításával összefüggő joghatóságot említi kifejezetten.

5 — A fenti 4. lábjegyzetben hivatkozott MG Probud Gdynia ügyben hozott ítélet 28. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

40. E tekintetben a Seagon-ügyben hozott ítéletre kell hivatkozni, amelyben a Bíróság megállapította, hogy a rendelet 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az azon tagállamnak, amelynek területén a fizetésképtelenségi eljárást megindították, joghatóságot biztosít a közvetlenül ezen eljárásból eredő és ahhoz szorosan kapcsolódó keresetek elbírálására is. [6]

41. Véleményem szerint az ERSTE Bank keresete éppen ilyen jelleggel bír, mivel az a BCL Trading fizetésképtelenségi eljárást megindító határozat joghatásaival érintett vagyonának egy részére vonatkozik. Emiatt az említett kereset közvetlenül a BCL Trading ellen megindított fizetésképtelenségi eljárásból ered, és ahhoz szorosan kapcsolódik.

42. Mivel a szóban forgó kereset ilyen jelleggel bír, a joghatóságot a rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján kell értékelni, amely az osztrák bíróságok irányába mutat, feltételezve, hogy a BCL Trading fő érdekeltségeinek központja osztrák területen található. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ennek szükségszerűen a fizetésképtelenségi eljárást megindító bíróságnak kell lennie. [7]

43. Összefoglalva: annak elfogadása esetén elsősorban, hogy a Magyar Köztársaság Európai Unióhoz való csatlakozásának időpontja előtt valamely osztrák bíróság által elfogadott, fizetésképtelenségi eljárást megindító határozatot Magyarországon az említett csatlakozás időpontjától kezdve automatikusan kell elismerni, másodsorban pedig hogy az ERSTE Bank által benyújtott kereset közvetlenül ebből a fizetésképtelenségi eljárásból eredt és ahhoz szorosan kapcsolódott, a magyar bíróságok nem rendelkeztek joghatósággal az említett kereset elbírálására. Következésképpen a Bíróság által az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adott válasz nem segíti elő a kereset kérdést előterjesztő bíróság általi elbírálását, mivel ez utóbbi e tekintetben egyáltalán nem rendelkezik joghatósággal, következésképpen pedig az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés hipotetikus jellegű.

44. Természetesen igaz az, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikkben foglalt eljárás keretében egyedül a jogvitában eljáró és a meghozandó bírósági döntésért felelősséggel tartozó nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira figyelemmel megítélje egyrészt az előzetes döntés szükségességét ítéletének meghozatalához, másrészt a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Ennélfogva, ha a nemzeti bíróságok által feltett kérdés az uniós jog értelmezésére vonatkozik, a Bíróság főszabály szerint köteles a kérelemről határozni. [8]

45. Mindazonáltal a Bíróság azt is kifejtette, hogy a Bíróság kivételesen, saját hatáskörének megállapítása érdekében megvizsgálhatja azon körülményeket, amelyek között a nemzeti bíróság hozzá fordult. Csak akkor utasítható el a határozathozatal a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről, ha a közösségi jog kért értelmezése nyilvánvalóan nem áll kapcsolatban az alapjogvita tényeivel vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azon ténybeli és jogi körülmények, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a feltett kérdésekre hasznos módon válaszolhasson. [9]

46. A fentiekben hivatkozott ítélkezési gyakorlatra, valamint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés hipotetikus jellegére tekintettel úgy vélem, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy választ adjon az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre.

6 — A C-339/07. sz. Seagon-ügyben 2009. február 12-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-767. o.) 21. pontja. A Bíróság nemrégiben ezt az értelmezést a C-191/10. sz. Rastelli Davide e C. ügyben 2011. december 15-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-13209. o.) 20. pontjában vette át.

7 — Lásd ebben az értelemben a 6. lábjegyzetben hivatkozott Seagon-ügyben hozott ítélet 27. pontját.

8 — A C-613/10. sz. Debiasi-ügyben 2011. április 15-én hozott 20. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

9 — A C-310/10. sz., Agafiței és társai ügyben 2011. július 7-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-5989. o.) 27. pontja, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47. Ha azonban a Bíróság úgy vélné, hogy hatáskörrel rendelkezik az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolására, úgy – véleményem szerint – nemleges választ kell adnia az előterjesztett kérdésre, mivel nem teljesül a rendelet 5. cikke (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó egyik – jelesül a fizetésképtelenségi eljárás megindításának időpontjában az adós vagyontárgyának valamely másik tagállam területén való elhelyezkedésére vonatkozó – feltétel. Az említett feltétel ugyanis nem tekinthető teljesültnek akkor, ha az érintett vagyontárgy a szóban forgó időpontban olyan állam területén található, amely csak később vált uniós tagállammá.

Végkövetkeztetések

48. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság állapítsa meg hatáskörének hiányát a Legfelsőbb Bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elbírálására.